

3 พืชเด่น อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

ผักหวานป่า ทุ้งนาเฟือกหอม พริกพร้อมมันแกวรสดี

เรียบเรียง : กลุ่มสื่อส่งเสริมการเกษตร

พื้นที่ปลูก 3 พืชเด่น ปี 2553 ของสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมอ

พืช	พื้นที่ปลูก(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย(กก./ไร่)	จำนวนครัวเรือนที่ปลูก
เฟือกหอม	7,030	3,000	203
มันแกว	1,000	3,500	214
ผักหวานป่า	1,091	1,200	380

ที่มา : สถิติการปลูกพืชเศรษฐกิจ กรกฎาคม 2553 สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมอ

เกษตรกรของอำเภอบ้านหมอ จะเหมือนๆ กับอำเภอต่างๆ ที่เกษตรกรส่วนใหญ่ จะทำนาปลูกข้าว ปลูกข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วเขียว ฯลฯ แต่พืชไร่ตัวชูโรงของอำเภอบ้านหมอ ที่โดดเด่น ได้แก่ ผักหวานป่า มันแกว และเฟือกหอม ซึ่งนำมาเขียนเป็นคำขวัญประจำอำเภอบ้านหมอว่า “เฟือกหัวใหญ่ ไร่ผักหวาน มันแกวรสดี มีโรงงาน ย่านอุตสาหกรรม ถิ่นน่าน้ำทะเลเทียม” แต่ผู้เขียนขอตั้งชื่อเรื่องนี้ว่า “ ผักหวานป่า ทุ้งนาเฟือกหอม พริกพร้อมมันแกวรสดี ”

เฟือกหอมของอำเภอบ้านหมอ นอกจากหัวจะใหญ่แล้ว เมื่อนึ่งสุก จะมีกลิ่นหอมเฉพาะตัว เนื้อจะชุย เคี้ยวอร่อยไม่ยุยและ ในแต่ละวัน ผลผลิตเฟือกหอม จากตำบลต่างๆ เช่น ตลาดน้อย โคกใหญ่ หรเทพ จะถูกรวบรวมมาวางไว้กองโตที่หน้าแปลงปลูก แล้วจะมีพ่อค้านำรถมาบรรทุกเฟือกหอมกลับไปกรุงเทพฯ การซื้อ-ขายเฟือก จะมีทั้งแบบเหมาไร่ ให้พ่อค้ามาขุดเอง หรือเกษตรกรขุดเองแล้วให้พ่อค้ามารับซื้อ มีเท่าไร ซื้อไม่อัน ผู้เขียนเข้าไปสังเกตการณ์การขุดเฟือกที่ตำบลตลาดน้อย เกษตรกรจะเข้ามาขุดเฟือกตั้งแต่ตี 3 - ตี 4 แล้วตัดราก ตัดใบทิ้งไป วางหัวเฟือกกองไว้ แล้วคัดเกรดด้วยสายดา แบ่งเป็น 3 เกรด บรรจุลงถุงพลาสติกใส ถุงละประมาณ 10 หัว วางเรียงไว้ รอพ่อค้าที่นัดหมายเข้ามารับซื้อ ราคา กิโลกรัมละ 17-27 บาท ช่วงที่เฟือกแพงคือเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ ราคาสูงถึง 30 - 32 บาทต่อกิโลกรัม และที่ถนนริมคลองชลประทาน - ตลาดน้อย ใกล้ๆวัดโพธิ์ทอง ซึ่งเป็นหน้าบ้านของเสี่ยเน็น จะมีการขึ้น-ลงเฟือก คัดเกรดเฟือก ชั่งเฟือก บรรจุ เป็นการจัดการหลังเก็บเกี่ยวที่มีชีวิตชีวา มาก คล้าย ๆ ตลาดซื้อ - ขายเฟือก สนใจข้อมูลเรื่องเฟือกหอม สอบถามได้ที่ **คุณจรัส ทรัพย์พานิช** (ลุงแคะ) โทร. 086 - 7546432

ส่วนมันแกวนั้น เกษตรกรเล่าให้ฟังว่า 2 ปีมานี้ ปลูกมันแกวได้ราคาดี เป็นที่พอใจ จากเดิมที่ราคาเพียงกิโลกรัมละ 2-3 บาท ปัจจุบันพุ่งขึ้นเป็น 7-10 บาท จึงทำให้มี เกษตรหันมาปลูกกันมาก แต่เมล็ดพันธุ์มันแกวที่ใช้ปลูกนั้น ยังต้องซื้อมา ในราคาถึงละ 1,650 บาท ซึ่ง 1 ถังจะปลูกได้ 2 ไร่ เป็นพันธุ์เบา ปลูก 4 เดือนก็ขายผลผลิตได้ และ ยังต้องการปุ๋ยซีไคอัดเม็ดเป็นจำนวนมาก เพื่อนำมาใช้ในการปลูกมันแกว สนใจข้อมูลเรื่องมันแกว สอบถามได้ที่ **คุณทวีรัตน์ ปานนาค** โทร 082- 4583707 หรือ **คุณรัชชัย บุตรีดี** ผู้ใหญ่บ้าน ม.4 บ้านหนองคล้า ต.หนองบัว โทร. 087-7614048 และที่ ม.4 บ้านหนองคล้า นี้ มีบริการให้เช่าเครื่องอัดเม็ดปุ๋ยมูลสัตว์ สอบถามได้ที่ ผู้ใหญ่รัชชัย บุตรีดี เช่นกัน

พืชเด่นอีกพืชก็คือ **ผักหวานป่า** ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของเกษตรกรอำเภอบ้านหมอ ที่ ค้นคว้าลองผิดลองถูก จนสามารถนำเมล็ดพันธุ์ผักหวานป่า มาปลูกเป็นแบบพืชไร่ได้ สำเร็จ โดยปลูกร่วมกับพืชพี่เลี้ยง เช่น มะรุม แคน มะขามเทศ ตะขบ กระถิน ชีเหล็ก ฯลฯ หรือปลูกภายใต้ร่มเงาของพืชพี่เลี้ยง ราคาเมล็ดผักหวานป่า กิโลกรัมละ 200 – 300 บาท ราคาต้นกล้าที่เพาะจากเมล็ด ราคาต้นละ 15 – 20 บาท ตำบลที่ปลูกผักหวานป่า มากคือ ตำบลสร้างโศก, ตำบลหนองบัว, ตำบลบางโขมด ตำบลตลาดน้อย และขยาย พื้นที่ปลูกมากขึ้นเรื่อยๆ ในปี 2552 ที่ผ่านมามีอำเภอบ้านหมอ มีพื้นที่ปลูกผักหวานป่า มากกว่า 1,700 ไร่ สามารถเก็บผลผลิตได้ประมาณ 428 ตัน คิดเป็นมูลค่ากว่า 21.4 ล้านบาท นับเป็นความภาคภูมิใจของชาวอำเภอบ้านหมอทั้งหมด

อำเภอบ้านหมอ มีชื่อเสียงในเรื่องการปลูกผักหวานป่ามากที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย จังหวัดสระบุรีได้ร่วมกับอำเภอบ้านหมอ และองค์กรปกครองท้องถิ่น รวมทั้ง สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ได้จัดงานเทศกาลผักหวานป่า ท่งนา เผือกหอม ขึ้นเป็นประจำทุกๆปี ในช่วงปลายเดือนมีนาคม ณ บริเวณวัดปัญจาภิรมย์ เพื่อ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจการค้าขายผักหวานป่า และเผือกหอมในอำเภอบ้านหมอ ให้ เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ก้าวเข้าสู่ตลาดการค้าระดับประเทศอีกทางหนึ่ง

สนใจข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องผักหวานป่า หรือดูงาน สอบถามปราชญ์ชาวบ้าน และ ประธานกลุ่มผู้ปลูกผักหวานป่า รวมทั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรของ **ปราชญ์สำรี ชาคำมูล** ตำบลหนองบัว โทร 089 – 0720463 และ แปลงผักหวานป่าของ **ลุง สังวาล เจริญสุข** ตำบลสร้างโศก โทร 084 - 3112466

ส่วนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ที่อำนวยความสะดวกให้กับทีมงานของผู้เขียน นั้น เป็นผู้ที่รู้จักท้องที่ทุกซอกทุกมุม พาไปชมพืชเศรษฐกิจได้แทบทุกตำบล ด้วย อุตสาหกรรมอันดี และมีจิตบริการ คือ **คุณสุรพันธ์ วรรณะภูติ** นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ที่อำนวยความสะดวก เป็นอย่างดี ผู้เขียนจึงขอชมเชย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ศูนย์เรียนรู้และแปลงผักหวานป่า ของปราชญ์สำริ ชำคำมูล

เกษตรกรนำพืชผลมาขายในงาน

เทศกาลผักหวานป่า พุงนาเผือกหอม อำเภอบ้านหมอ ปี 2553

ผักหวานป่าจากแปลงของปราชญ์สำริ ชาคำมูล

เผือกหอม ผลผลิตจากเกษตรกรอำเภอบ้านหมอ

ไร่เพื่อหอมของคุณจรัส ทรัพย์พานิช (ลุงแกะ)